

אבוה דשמואל

בימי התנאים והאמוראים היה איש אחד ושמו אבא. והיה קרוב למלכות וחשוב גדול למלכות. הוא היה מיועצי המלך והיה יוצא ונכנס בשער המלך. והיה אבא חשוך בנים. והיה למלך ההוא באוצרו שולחן של זהב, ועליו אילן של זהב אשר עליו היתה אבן טובה, אשר היתה מאירה את העולם. והמלך התפאר בשולחן זה לפני כל המלכים.

ויהי היום ונתאלמן המלך ויציעו לפניו שידוכים גדולים, ולא נשאו חן בעיניו. בתוך השידוכים הציעו לפניו בת מלך אשר היתה אבן טובה, אשר היתה מאירה את העולם. והמלך התפאר להינשא לו, עד שיוליך אותה באוצרותיו, וכי תמצא אצלו דבר יקר שאין כמוהו אצל אביה ויתנו לה במתנה, אז תינשא לו.

ושמע לה והוליך אותה באוצרותיו. וכראותה את שולחן הזהב הנזכר, אמרה שיתן אותו לה, ואז תתרצה להינשא לו.

אמר לה, שתתן לו זמן להתיישב בזה, ונתנה לו.

ויתיעץ עם יועציו מה לעשות. ואבא לא היה אז בביתו, כי הלך בדרך. ויאמרו לו יועציו, שיטיל עול על היהודים למצוא עוד שולחן כזה בעולם והם יביאו אותו אליו, ואם לאו, ישמיד ויאבד אותם וגם את אבא עמם.

וישמע המלך לעצתם ויגזור על היהודים להביא לו שולחן כזה במשך שלושים יום, ובאם לא, אחת דתם למות.

ויהי אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד, והחנויות נסגרו. ויהי כאשר שב אבא לביתו, ויספרו לו את אשר נגזר עליהם. הלך חיש מהר להמלך ויאמר לו: "מה עשית, כי הטלת על עמי עול גדול כזה והגבלת זמן קצר כזה?"

ויען המלך ויאמר לאבא: "ומה אעשה?"

ויאמר רבי אבא להמלך: "עצתי היא כך, שקודם כל תבטל את הגזירה מעל היהודים, ואני מקבל עלי להפיק רצונך. הנה תתן לי מכתבים לכמה מלכים להראות לי אוצרותיהם, וזמן תתן לי שנה ומחצה, וצרור כסף עם סכום גדול תתן לי להוצאת הדרך ולקניין השולחן כאשר אמצאהו, ובודאי אמלא תאותך."

ויכתוב המלך כתב על זה, ורבי אבא חתם עליו. וישא אבא את רגליו ויסע לדרכו. ויהי בצאתו, יצא כרוז מן השמים, שיילד לו בן יחיד שיזרח על חצי העולם כמו אבן טובה.

ויהי כאשר נסע זמן רב בחצרות מלכים ולא מצא השולחן עם האבן הטובה, הצטער מאד וישאל את המלכים בעצה, מה לעשות.

ויאמרו לו: "הנה בארצות המערב נמצאת מלכה אחת שהיא בעצמה יושבת על כסא מלכותה, אשר שם תמצאנו."

וישמע לעצתם. ויסע אבא הלוך ונסוע ימה ויבוא שמה. ותרוא לו בית גנזיה וימצא שם שולחן עם אילן ועם אבן טובה, הכל בכמות ובאיכות של שולחן מלכו. ויאמר אבא להמלכה: "אולי תמכרי לי את השולחן הזה, ואתן לך כמה שתרצי."

ותען המלכה ותאמר: "אף בעד כל הון דעלמא לא אמכור אותו."

המלכה הזאת היתה איצטגנינית וחזוה בכוכבים, ותרואה, כי לאיש הלזה יילד בן אשר יזרח על חצי העולם, ותבעה אותו. ותאמר, כי אם ימלא רצונה תתן לו השולחן עם האילן והאבן הטובה.

ויאמר רבי אבא, שתתן לו זמן לנוח כי הוא עיף ויגע מהדרך. ותתן לו זמן ויהי רבי אבא מצטער מאד. ויגמור בלבו להסכים לזה, כי גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה [בבלי, נזיר כג, ב].

וילך אל המלכה ויאמר, שהוא מרוצה לזה, ויעשו כתב ביניהם.

בתוך כך נעשה רעש גדול בעולמות העליונים, כי בן יקר כזה יילד מבטן ערלה. ובא בלילה עמוד ענן וישא אותו לביתו. והיה אז ליל טבילה, וידע אבא את אשתו ותהר אשתו את שמואל. הבוקר אור וישא אותן עמוד הענן ויעמד אותו בבית המלכה. ולא ידע איש זאת.

ותרוא המלכה באיצטגנינותה, שהבן היקר כבר נוצר בבטן אשתו, ותאמר: "אין זה כי אם איש אלהים הוא, אשר בלילה אחד יכול ללכת רוחק רב כזה הלוך ושוב."

ותוותר על משכבו ותתן לו השולחן עם האילן ועם האבן הטובה. ויברך אותה וילך לשלום.

ויהי כמשלוש חדשים, והנה אשת רבי אבא הרה. ויאמרו אנשים: "הנה הרה היא לזנונים, כי זה כשנה שבעלה עזב את ביתו."

ויביאו אותה לפני בית הדין ויפסקו להלקותה שלושים ותשע מלקות מרדות. וכאשר הרגיש בנה בבטנה במלקות, ויטמון את ראשו, לבל יגיעו אליו המלקות.

ויהי בעת לדתה, כאשר בא המלאך להכותו תחת חטמו שישכח תלמודו, לא ראה את פניו, כי פניו היו טמונים, ולא הכה אותו, על כן לא שכח תלמודו [האגדה אומרת: ביציאת הולד ממעי אמו בא מלאך ומכה אותו תחת חוטמו, ושוכח כל מה שראה ולמד (וראה נדה ל, א וסדר יצירת הולד)]. הוא היה הראשון אשר זכר את לימודו שבמעי אמו.